# РИЗИКОЛОГІЯ В ОВОЧІВНИЦТВІ

**Кафедра овочівництва і закритого ґрунту**

**Агробіологічний факультет**

| | |
|---|---|
| ***Лектор*** | **Бобось Ірина Макарівна, доцент** |
| ***Семестр*** | **8** |
| ***Освітній ступінь*** | **Бакалавр** |
| ***Кількість кредитів ЄКТС*** | **5** |
| ***Форма контролю*** | **Екзамен** |
| ***Аудиторні години*** | **60 год (30 год лекцій, 30 год практичних)** |

## Загальний опис дисципліни

У результаті вивчення дисципліни студент засвоїть теоретичні та практичні методи управління ризиками на рівні господарства на основі моделювання, прогнозування та програмування можливих втрат у виробництві овочевої продукції відкритого ґрунту. Дисципліна передбачає оволодіння професійними знаннями щодо проведення аналізу видів ризиків, практичне застосування інструментарію з оцінки рівня ризику та прийняття ефективних рішень щодо уникнення ризиків у виробництві овочевої продукції відкритого ґрунту. Студент практично навчиться оцінювати ризики, аналізувати виробництво овочевих культур за забезпеченням ФАР і визначення потенційної врожайності, оцінювати кліматичне забезпечення температурного режиму, вологою, поживними речовинами та вміти розробляти заходи щодо їхнього покращення і поповнення; розробляти пропозиції щодо контролю забур'яненістю, хворобами і шкідниками.

## Теми лекцій:

1. Сутність, специфіка та класифікація ризиків в овочівництві відкритого ґрунту.
2. Методологія оцінювання, прогнозування та моделювання ризиків на рівні господарства.
3. Програмування потенційної та дійсно можливої врожайності овочевих культур за забезпеченням ФАР, тепло- та вологозабезпеченістю.
4. Управління агрокліматичними ризиками та нівелювання негативного впливу погодних аномалій.
5. Ризикогенні чинники на перших етапах органогенезу овочевих рослин.
6. Управління фітосанітарними ризиками: забур'яненість, поширення хвороб і шкідників.
7. Ризики водного дефіциту та технології управління водним режимом.
8. Управління ризиками дисбалансу мінерального живлення та деградації ґрунтів.

9. Управління ризиками втрат продукції під час збирання, первинної обробки та логістики.
10. Ризики зберігання овочевої продукції та збереження її товарної якості.
11. Ринкові та комерційні ризики.
12. Стратегії прийняття рішень, агрострахування та антикризове управління в овочівництві.

**Теми практичних занять:**

1. Статистичні методи оцінювання ризиків у виробництві овочів.
2. Аналіз забезпечення ФАР і визначення потенційної врожайності (ПУ).
3. Розрахунок дійсно можливої врожайності (ДМВ) та коефіцієнтів реалізації біологічного потенціалу.
4. Оцінка кліматичного забезпечення температурного режиму та розроблення заходів нівелювання температурних стресів.
5. Оцінка забезпеченості вологою та розробка гідромодулів і режимів зрошення для її поповнення.
6. Оцінка забезпеченості поживними мінеральними речовинами та оптимізація систем удобрення.
7. Розроблення пропозицій щодо контролю забур’яненістю та оцінки ризиків занедбаності посівів.
8. Розроблення пропозицій щодо контролю хвороб та шкідників.
9. Розрахунок ризиків та нормативів втрат овочевої продукції під час збирання та транспортування.
10. Оцінка ризиків та прогнозування втрат товарної якості овочів під час зберігання.
11. Ринкові та цінові ризики: аналіз рентабельності та розрахунок критичної врожайності господарства.
12. Розробка комплексного проєкту з управління ризиками для конкретної овочевої культури відкритого ґрунту.